

Landelijke monitor Veilige Opvang

Opvang voor vrouwen, mannen en
kinderen bij huiselijk geweld

Algemeen landelijk beeld
over 2022 en 2023

Feiten 2023

Ca. **6.000 cliënten**, waarvan ca. de helft kinderen
Ruim **1.000 veilige opvangplaatsen**
Gemiddeld **één opvangplaats per 17.500 inwoners**

Gemiddelde **bezettingsgraad hoger dan 90%**
Gemiddelde verblijfsduur in de **noodopvang 2 keer zo lang** dan wenselijk
Gemiddelde verblijfsduur in de **crisisopvang 2 keer zo lang** dan wenselijk

Gemiddeld wordt **1/3** van de personen **buiten de eigen regio** opgevangen
ca. **190** personen verbleven in een **hotel of vakantiepark**, in totaal ruim **3.000 dagen**
ruim **1.000** personen kregen **ambulante begeleiding** middels AWARE

Algemeen beeld over 2022 en 2023

VNG en Valente benadrukken dat het hieronder genoemde algemene beeld de uitkomst is van een eerste meting. Dit rapport schetst een eerste algemeen landelijk beeld op basis van een initiële meting. Regionale cijfers worden nog geduid door vrouwenopvang organisaties en centrumgemeenten vrouwenopvang tezamen en worden op een later moment verantwoord gepubliceerd.

Nederland heeft ca. 1.000 opvangplaatsen, één opvangplaats per 17.500 inwoners.

Dit is 42% lager dan de richtlijn volgens het Verdrag van Istanbul (1 opvangplaats per 10.000 inwoners, landelijk totaal 1.800 plaatsen). Er zijn grote verschillen tussen centrumgemeenten in het aantal veilige opvangplaatsen per inwoner. Deze verschillen tussen regio's zijn indicatief en worden momenteel nader geanalyseerd in samenspraak met de vrouwenopvang organisaties en centrumgemeenten. Nagenoeg alle gemeenten hebben minder opvangplaatsen dan de richtlijn.

Vrouwenopvang organisaties in Nederland vangen gemiddeld jaarlijks ca. 6.000 personen op.

Ca. de helft van de personen is jonger dan 18 jaar. Ca. 1 op de 2.900 inwoners (volwassenen en kinderen) in Nederland maakt gebruik van veilige opvang bij huiselijk geweld. Er zijn grote verschillen tussen centrumgemeenten zichtbaar in de verhouding van het aantal personen dat opvang krijgt in relatie tot het inwonersaantal.

Veilige opvangplaatsen zijn vrijwel continu bezet en bij piekperioden in vraag naar veilige opvang is er een tekort aan opvangplaatsen.

Dit zien we terug in de gemiddelde bezettingsgraad die hoger is dan 90%, in de wachtlijsten (40% van de gemeenten) en in het sterk toegenomen gebruik van hotels en vakantieparken.

Het gebruik van hotels en vakantieparken als noodoplossing stijgt in 2023 fors ten opzichte van 2022.

Het aantal centrumgemeenten dat het gebruik rapporteert, neemt toe. In 2023 werden er meer personen opgevangen in hotels dan in 2022. Het aantal opvangdagen dat uitgeweken wordt naar een hotel of vakantiepark neemt in 2023 sterk toe; bijna een verdrievoudiging.

Gemiddeld wordt 1/3 van de personen opgevangen buiten de eigen regio, maar we zien sterke verschillen tussen regio's. Dit is vooralsnog een tijdelijk beeld. In de komende jaren wordt de respons op dit punt verbeterd en ontstaat een compleet beeld hoe centrumgemeenten tot elkaar verhouden met bovenregionale opvang.

De verblijfsduur van personen in de veilige opvang is lang. Langer dan waarschijnlijk nodig is. Over het algemeen zien we in 2023 ten opzichte van 2022 een lichte daling van de gemiddelde verblijfsduur over de verschillende typen opvangplaatsen. Echter, dit gemiddelde is opgebouwd uit sterke regionale verschillen naar boven en naar beneden. De ontwikkeling van de verblijfsduur over 2022 en 2023 is dus niet zo informatief. De cijfers afgezet tegen de ambities om het verblijf zo kort als nodig te houden, is wel informatief:

- Noodbed: 2 keer zo lang dan het gewenste maximum van 5 dagen.
- Crisisopvang: 2 keer zo lang dan de (voor een aanzienlijk deel van de centrumgemeenten) gewenste maximum van 42 dagen.
- Vervolgopvang: veelal 125 – 250 dagen met uitschieters in 300- en 400-tallen.

In de praktijk verblijven cliënten langer in de vervolgopvang dan dat nodig is omdat zij moeten wachten op een sociale huurwoning of wachten op een specialistische vervolghulp zoals gehandicapten- of psychiatrische zorg. De in de praktijk ervaren 'verstopping' lijkt zich af te tekenen in de relatief lange verblijfsduur in de vervolgopvang, met mogelijk het relatief lange verblijf in de crisisopvang en de noodopvang tot gevolg.

Eerste uitkomsten monitor zijn bron voor verbeteringen

De gegevens in deze monitor zijn opgebouwd uit cijfers per centrumgemeente vrouwenopvang. In de komende periode analyseren de centrumgemeenten en de aanbieders van veilige opvang/ vrouwenopvang de regionale en landelijke gegevens in samenhang met de lokale context en het lokale beleid. De resultaten hiervan worden landelijk gebundeld en geduid. VNG en Valente brengen op een later moment in 2025 het gedetailleerd rapport monitor veilige opvang uit, dat een vollediger en genuanceerd beeld geeft van de landelijke uitkomsten.

Het eerste, landelijke beeld dat we nu uitbrengen laat een landelijk tekort aan opvangplaatsen zien, die ervoor zorgt dat niet alle mensen die veilige opvang nodig hebben, dat ook krijgen. De monitor veilige opvang geeft geen antwoord op de vraag wat voldoende landelijke en regionale capaciteit is. Het nog uit te brengen volledige rapport monitor veilige opvang vormt een bron voor verdere gesprekken over adequate capaciteit landelijk en in de regio, en het pakket van maatregelen die hiervoor nodig is.

Jaarlijkse opvolging van de monitor is nodig om mogelijke trends en effecten van maatregelen waar te nemen. Het compleet vullen van de gegevens in de monitor is een verbeterpunt. In de praktijk hebben we te maken met uiteenlopende registraties bij vrouwenopvang organisaties. VNG en Valente streven ernaar de wijze van gegevensverzameling van de monitor en de wijze van de registraties van de vrouwenopvang organisaties naar elkaar toe te laten groeien.

Colofon

De Monitor Veilige Opvang 2022-2023 is tot stand gekomen door:

Branchevereniging Valente

Piet Mondriaanplein 25
3812 GZ Amersfoort

Postbus 830
3800 AV Amersfoort

033 461 50 29
info@valente.nl
<https://www.valente.nl>

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Postbus 30435
2500 GK Den Haag

070 373 83 93
info@vng.nl
<https://vng.nl>

Dit rapport is geschreven door Mijke Caminada (Valente) en Arjan de Vries (Moviera).

Aan de totstandkoming van de Monitor Veilige Opvang werkten (in verschillende fasen) mee:

Ministerie van VWS

Sociaal Domein Fryslan

Gemeente Leiden

Gemeente Apeldoorn

Gemeente Maastricht

Gemeente Den Haag

Regio Gooi & Vechtstreek

Gemeente Almere

Gemeente Alkmaar

Gemeente Gouda

Gemeente Nijmegen

Kadera

Stichting Elckelyc

Sterk Huis

Fier!

Moviera

Arosa KesslerPerspektief

Blijf Groep

MO Den Bosch

Begeleiding & ICT:

